

Ideológiai átnevelés

A negyvenes évek legvégén a hatalom birtokosai a lekipásztori kart is igyekeztek ideológiailag átformálni. Az átképző tanfolyamokon kötelező volt részt venni. E több napon át tartó szellemi dresszúrákon ateista és egyházi előadók próbálták a szocialista társadalmi rend felsőbbrendűségéről, az osztály nélküli társadalom és a kollektív gazdaság biblikus háttéréről erőszakos módon meggyőzni.

A hivatalos gárda sem maradt el: a püspökök, az esperesek és a teológiai professzorok mellett ott voltak a kultuszminisztérium képviselői. A besúgók egész áradata figyelte, ki mit mond, sőt azt is szeretete volna tudni, ki mit gondol.

Megérkezésünk első pillanatában már az a hír fogadott, hogy a „bethánista” lelkészeket le fogják tartóztatni. Így nevezték azokat, akiknek valójában semmi közük nem volt e sorok íróján kívül a Bethánia C.E. Szövetség missziójához. A hozzászólásokban jó pontot lehetett szerezni. Az egyik lelkész azzal szerzett magának jó minősítést a rendszer szemében, hogy kiszámította, hogy a magántulajdont elválasztó mezsgyék felszántásával hány mázsa terménnyel növekszik a közös.

Nem maradt el a mi szolgálatunk ócsárlása sem. A sztálini idők réme megfélemlítette még az egyébként egyházépítő teológiai tanárok és egyházi vezetők gondolkozását is. A kultuszminiszter jelenlétében a békét és a hitvallást ellenségesnek bélyegezték. Valóban izzott a levegő. Az egyik esperes bekiáltotta: amerikai dollárral pénzelik őket! A hidegháborús idők csúcán ennél veszedelmesebb vádat nem is lehetett volna fel-

hozni. Püspökünk rákényszerített, hogy védjük meg magunkat. Engem szólítottak fel a beszédre. Úgy éreztem, felülről kapok erőt a szólásra. Időm sem volt gondolkozni. Isten Lelke azonban az utolsó pillanatban 2Thessz 2,2-re irányította figyelmemet. Elmondtam a hatalmas teremben több száz lelképásztor és hivatalos ember jelenlétében, hogy a Szentírás ezt mondta nekem:

– „...ne tántoríttassatok el egyhamar értelmektől, se ne háboríttassatok meg, se lélek által, se beszéd által, se nekünk tulajdonított levél által.” Itt – mondtam – rengeteg nekünk tulajdonított gondolat és vélemény hangzott el ellenünk. De mindez tulajdonítás, és nem a mienk. Mi hitet teszünk mellett, hogy hitvallásaink alapján állunk, a református egyházat ebben az elesett állapotában is anyáknak valljuk, mert meg van írva, hogy „meg ne utáld az anyádat, mikor megvényehedik”. (Péld 23,22) Az államhatalomnak nem félelemből engedelmeskedünk, hanem Isten iránti szeretetből, mindenben, ami nem ütközik Isten akaratával. Az adót megadjuk a császárnak, de az imádatot és félelmet Istennek adjuk meg. Amíg Isten fölhasznál bennünket, nem mondhatunk le az evangélium hirdetéséről. Ha kopott, elhasznált seprűként félretesz az útból, azt is elfogadjuk. – A lelkészek nagy többsége megtapsolta bizonyoságtételemet.

Különös módon 1952-ben nem minket tartóztattak le, hanem néhányat azok közül, akik minket vádoltak. Letartóztatásuknak múltbeli politikai szereplésük volt az oka.

Nehéz helyzetben mindig megtanít és felkészít valamire az, aki szolgálatába fogadott minket. Az állandó megfigyelés alatt léteim figyelemre készítetett. Jézus mindig azokat mondta, amiket az Atyától hallott, és úgy is mondta, amiképpen hallotta. (Jn 12,49.50) Őt a körülötte lebzselők hada, az akkori besúgók egyáltalában nem feszélyezték. Megtanultuk, mint kell viselkednünk a feszült helyzetben. Jézust is figyelték, de ő nem figyelte az öt figyelőket. Mindig az Atyára nézett s nem azokra, akik utána lesekedtek. Szavait nem módosította kedvük szerint. Mindig bizonytalanság származott abból, ha valamit elhallgattunk Isten szavából, vagy leköszörültük annak az élet. A biztos út az egyenes út és az egyenes beszéd. Így az Atyá-

ra figyelésre takarítjuk meg energiánkat. Ne figyelj hát a téged figyelőket: szólj nyíltan, és menj tovább!

Közben családunk terebélyesedett. Már a harmadik gyermeket vártuk, s kiderült, a negyedik is megérkezett. Meglepetés volt számunkra egyszerre két gyerek. Családunk létszáma így hétre emelkedett. Négy gyerekkel miért hétre? Mert az első „gyermekünk” Deme Marika; Marosvásárhely környékéről származott, munkát keresve szegődött hozzánk, a szülőfaluját sújtó szárazság, szegénység indította útnak. Még csak nyolc hónapos házaspár voltunk, amikor az árva leányt megszántuk, befogadtuk. Minden körülmények között hűséges maradt családunkhoz. Ám a hatóság újabb nehézségek elé állított. Két kicsi szobánk közül az egyiket át kellett adnunk egy őrmesternek, így heten laktunk egy konyhában és egy szobában. Csak úgy tudtuk elviselni ezt a törvényteleniséget, hogy arra gondoltunk, „az ember Fiának nincs hová fejét lehajtania”. (Mt 8,20)

A titkosrendőrség immár közvetlenül kaphatta az adatokat ettől a katonától.